

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษา คือการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ การกิจที่สำคัญของผู้บริหารคือการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ การวางแผน การควบคุม การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผลโครงการต่าง ๆ ในทางปฏิบัติสิ่งที่ผู้บริหารต้องการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือ การมีข้อมูลและสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน การที่กำลังคนของประเทศจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ แต่การจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่ดี ดังนั้นการวางแผนการศึกษาต้องอาศัยการพิจารณาและการตัดสินใจอย่างถูกต้องเหมาะสมของผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างถูกต้องคือ ระบบสารสนเทศทางการศึกษา (สิริพร บุญญานันต์, 2538, หน้า 18) ระบบสารสนเทศเป็นหัวใจที่สำคัญในทุกขั้นตอนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของประเทศ ระบบสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการพัฒนานโยบาย การวางแผน และพัฒนาการศึกษาจึงต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันสมัย ตรงต่อความต้องการในการวางแผนและทันต่อเวลา (นิรมล กิตติวิบูลย์, 2534, หน้า 3)

เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นฐานรากที่รองรับ “สังคมสารสนเทศ” (Information Society) ที่มี “สารสนเทศ” เป็นหัวใจสำคัญของโลกและของประเทศทั้งทางด้านการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ ในขณะที่เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ในกระบวนการพัฒนาสังคม ไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษา การสาธารณสุข การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการบริหารรัฐกิจ อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ได้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วในรอบสองทศวรรษที่ผ่านมา สืบเนื่องมาจากบทบาทของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมโลก “ความรู้ไม่มีพรมแดน” (Knowledge Knows no Boundaries) และเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ของโลกตั้งแต่สังคมบนพื้นฐานของระบบดิจิทัล (Digitization) ไปจนถึงความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทั้งนี้โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวจักรสำคัญในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จนมีผู้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของระบบอินเทอร์เน็ตว่า เป็นการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สอง หรือผู้ผลิตซอฟต์แวร์เช่น บริษัทไมโครซอฟต์ ที่มองเห็นคุณค่ามหาศาลของข้อมูลและสารสนเทศที่จะอำนวย ผลประโยชน์แก่วงการศึกษา ส่วนสังคมใดจะได้ประโยชน์มากน้อยจาก

กระแสโลกาภิวัตน์ขึ้นอยู่กับความพร้อมและทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของสังคมนั้น ในทางตรงกันข้าม กระแสโลกาภิวัตน์สามารถส่งผลกระทบ ในเชิงลบต่อสังคมที่ไม่สร้างความเข้มแข็งของพื้นฐานทางสังคมได้เช่นเดียวกัน

การวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศซึ่งจำเป็นต่อการทำงานของผู้บริหารเป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าได้ “เทคโนโลยีสารสนเทศ” (Information Technology) ที่มักเรียกว่าไอที (IT) นั้นเน้นถึง การจัดการ ในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็ว ต่อการนำมาใช้ประโยชน์ (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2538, หน้า 13-14) ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งแก่เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติโดยกำหนดรายละเอียดไว้ในแผนงานที่ 9 ซึ่งเป็นแผนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการการศึกษา โดยมีแนวคิดว่า ให้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศโดยให้หน่วยงานทางการศึกษาได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดเก็บ การให้บริการ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีรูปแบบและมาตรฐานเดียวกันรวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในทุกระดับ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ประกาศใช้ “นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ” โดยมีสาระสำคัญที่เป็นเสาหลักในการพัฒนา 3 ประการคือ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ (National Information Infrastructure: NII) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development: HRD) พัฒนาระบบสารสนเทศและปรับปรุงบทบาทภาครัฐเพื่อบริการที่ดีขึ้นรวมทั้งสร้างรากฐาน สารสนเทศที่แข็งแกร่ง (IT for Good Governance) นโยบาย IT-2000 ได้จัดทำข้อเสนอแนะทางด้านนโยบาย ดำเนินโครงการ “ระบบสารสนเทศโรงเรียน” โดยกำหนดเป้าหมายจำนวนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน (PC Density) 1:40 และ 1:80 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมและประถมตามลำดับ จัดสรรงบประมาณประจำปีอย่างต่อเนื่องเพื่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น ต่อเชื่อมมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียนทุกแห่งเข้ากับเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต

จากรายงานการประเมินผลนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ IT-2000 ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2544 พบว่าได้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของนโยบายได้ระดับหนึ่ง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติจึงได้จัดทำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะที่ 2 โดยกำหนดนโยบายไว้ 10 ปี คือในระหว่าง ปี พ.ศ. 2544 ถึง ปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2001-ค.ศ. 2010) เรียกสั้น ๆ ว่า IT 2010

โดยแนวคิดพื้นฐานของนโยบาย IT 2010 ตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในฐานะเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก (Enabling Technology) ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนสามารถแข่งขันได้ในเวทีสากล เพื่อให้ประชาชนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี องค์ประกอบสำคัญของของนโยบาย IT 2010 มี 3 ประการ คือ ส่งเสริมให้มี นวัตกรรมในระบบเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมในการเสริมสร้างทรัพยากรที่มีความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสนเทศ จากวิสัยทัศน์ของ IT 2010 ในการนำประเทศไทยไปสู่สังคมและเศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เป็นการมุ่งเน้นให้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาส่วนต่าง ๆ เช่น การสร้างทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมนวัตกรรม ส่งเสริมให้สังคมมีความเข้มแข็งบนพื้นฐานของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและนวัตกรรมในสังคมที่เอื้อต่อภูมิปัญญา ตลอดจนการสร้างสรรค์ที่มีความยั่งยืน (กษิติธร ภูภราดัย, 2544, หน้า 1-7)

การบริหารการศึกษา จำเป็นจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารการศึกษามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตลอดจนต้องพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อกำหนดนโยบายและการวางแผนรองรับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างทันทั่วถึง นอกจากนั้นแล้วการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยสนับสนุนการทำงานที่มีประสิทธิภาพรวดเร็ว และเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียนเพื่อการนำไปพัฒนางานต่อไป จึงเรียกว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารการศึกษาได้ผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ภาคตะวันออกเป็นภาคที่มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกของรัฐบาล ตามโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (เช่าวัตรศิริรัตนบวร, 2538, หน้า 3) โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก คือ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกันกับโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ กล่าวคือเขตพื้นที่ดังกล่าวได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้การบริหารงานของโรงเรียนในพื้นที่ดังกล่าวยังต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องเหมาะสมเพื่อสนองตอบโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2533, หน้า 9) และในการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องใช้สารสนเทศที่ดี ก็คือมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (ประพนธ์ เจริญกุล, 2524, หน้า 7) ในการที่จะได้สารสนเทศที่ดีนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องมียุทธศาสตร์ทางเทคโนโลยี มีการวางแผน ควบคุมและประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

จากเอกสารรวมทั้งแนวความคิดและความสำคัญของการมีวิสัยทัศน์และการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ กับการพัฒนาระบบสารสนเทศดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาระบบสารสนเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ในการปฏิบัติงานมากขึ้น ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก
3. เพื่อเปรียบเทียบการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก
4. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกนำไปใช้กำหนดนโยบาย ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกต่อไป

คำถามในการศึกษาค้นคว้า

1. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก อยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก อยู่ในระดับใด
3. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีความแตกต่างกันหรือไม่
4. การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีความแตกต่างกันหรือไม่
5. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน
2. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน
3. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน
4. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน
5. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน

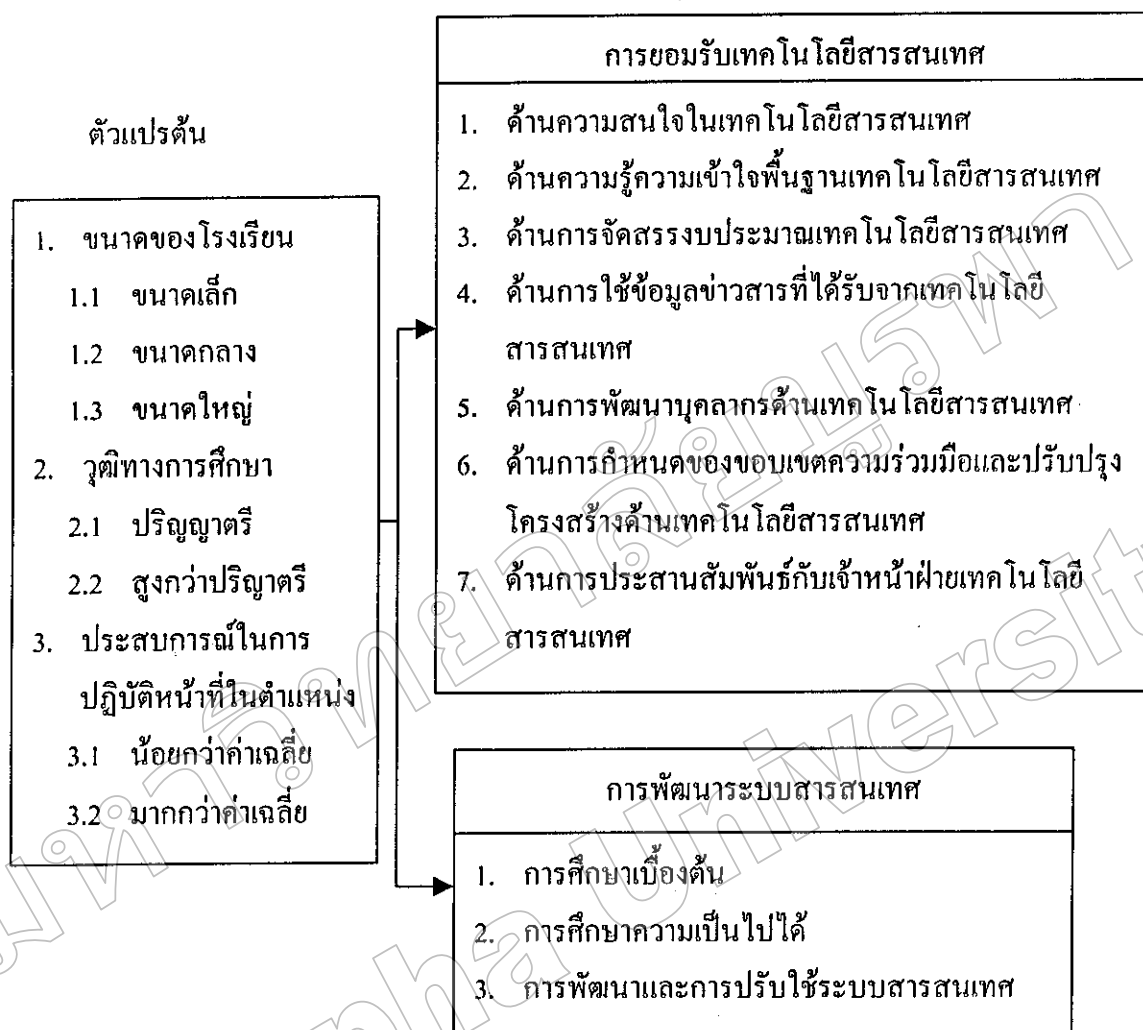
6. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน

7. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก มีความสัมพันธ์กันทางบวก

กรอบและแนวคิดในการศึกษากันคว่ำ

ในการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้ มีพื้นฐานจากแนวคิดและหลักการด้านวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของ วาง (Wang, 1994, pp. 103-121) มาร์ติน (Martin, 1994, pp. 457-458) วีระวัฒน์ ปิ่นนิคัมย์ (2538, หน้า 2-7) พิชัย ลิขิตพัฒน์ไพบุลย์ (2539, หน้า 139-142) และ ชาร์ล บี วาง (2538, คำนำ) ซึ่งสรุปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศ 7 ประการ คือ (1) ทศนคติและความสนใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ (2) ความรู้ ความเข้าใจ พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในองค์การด้านต่าง ๆ (3) การจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การใช้ข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นกลยุทธ์ในการวางแผนบริหารงาน (5) การกำหนดขอบเขตความร่วมมือและปรับปรุง โครงสร้างด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (6) การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (7) การประสานสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกผู้ศึกษาได้แนวคิดจากวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2536, หน้า 437-738) วงจรการพัฒนาระบบงาน (System Development Life Cycle: SDLC) ของ จิดาภัส สัมพันธ์สมโภช (2539, หน้า 51) ซึ่งสรุปได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาเบื้องต้น (2) การศึกษาความเป็นไปได้ (3) การพัฒนาและการปรับใช้ระบบสารสนเทศ และได้สรุปได้ให้แนวคิดว่าการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นองค์ประกอบและมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาระบบสารสนเทศ ดังนั้นกรอบความคิดในการศึกษารั้งนี้จึงเป็นดังภาพที่ 1

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลวันออก และศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลวันออก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง จำนวน 266 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้จากการสุ่มประชากรในข้อ 1. โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นได้ ขนาดของกลุ่มตัวคณาจารย์ของครู และมอ์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 182 คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1.1 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น

1.1.1 ขนาดเล็ก

1.1.2 ขนาดกลาง

1.1.3 ขนาดใหญ่

1.2 วุฒิทางการศึกษา แบ่งเป็น

1.2.1 ปริญญาตรี

1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งการบริหารทางการศึกษา แบ่งเป็น

1.3.1 มากกว่าค่าเฉลี่ย

1.3.2 น้อยกว่าค่าเฉลี่ย

2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร 7 ด้าน

และการพัฒนาระบบสารสนเทศ 3 ขั้นตอน

2.1 การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร

2.1.1 ด้านความสนใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.2 ด้านความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.3 ด้านการจัดสรรงบประมาณเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.4 ด้านการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.5 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.6 ด้านการกำหนดขอบเขตความร่วมมือและปรับปรุงโครงสร้างด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1.7 ด้านการประสานสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. การพัฒนาระบบสารสนเทศ

3.1 การศึกษาเบื้องต้น

3.2 การศึกษาความเป็นไปได้

3.3 การพัฒนาและการปรับใช้ระบบสารสนเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหาร หรือการปฏิบัติของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจ ความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ และเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่าง ๆ มาใช้ ประโยชน์ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนา ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในด้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ

1.1 ด้านความสนใจใจเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ตระหนักเสมอว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีใหม่ๆ มีความกล้าหาญที่จะนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ใน โรงเรียนให้เกิดประโยชน์

1.2 ด้านความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ ผู้บริหารหาความรู้และทำความเข้าใจกับการทำงานและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ หาโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในองค์กรตามระดับความต้องการ เพื่อให้เกิดบรรยากาศการพัฒนาในองค์กร

1.3 ด้านการจัดสรรงบประมาณเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหาร เห็นความสำคัญและจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศตามความ เหมาะสมของสภาพต่าง ๆ เช่น สถานที่ บุคลากร เงินงบประมาณที่มี ถือว่าเป็นการลงทุนเพื่อ การพัฒนาองค์กร

1.4 ด้านการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ ผู้บริหารมีกลยุทธ์ในการตัดสินใจ และวางแผนบริหารงานโดยใช้ข้อมูลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.5 ด้านการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารให้ ความสำคัญกับบทบาทของบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษาดู อบรม เพื่อจะได้มีความรู้ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6 ด้านกำหนดขอบเขตความร่วมมือและปรับปรุงโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ความร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กรให้มีความ สัมพันธ์อันดี มีรูปแบบเหมาะสม

1.7 ด้านการประสานสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในด้านการให้ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. การพัฒนาระบบสารสนเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารได้พัฒนาระบบสารสนเทศให้เหมาะสมกับสภาพ ตอบสนองความต้องการใหม่ เพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมี 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การศึกษาเบื้องต้น หมายถึง การศึกษาระบบปัจจุบัน ปริมาณกำลังคน และปัญหาโดยทั่วไปตามขอบเขตและนโยบายที่กำหนดขึ้น เพื่อกำหนดจุดประสงค์ นโยบายและขอบเขตของระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาในองค์กร

2.2 การศึกษาความเป็นไปได้ของระบบสารสนเทศ หมายถึง การวิเคราะห์และพิจารณาความเป็นไปได้ของระบบสารสนเทศที่จะพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาความเป็นไปได้ด้านเทคนิค การปฏิบัติงาน เวลาในการพัฒนา งบประมาณ และความคุ้มค่าในการลงทุน ส่วนการดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ

2.3 การพัฒนาและการปรับใช้ระบบสารสนเทศ หมายถึง การพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งมีแนวทางโดยการจัดโครงการ การเตรียมการเพื่อการพัฒนาสารสนเทศ การวางแผนเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ที่อยู่ใน จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง

4. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่

5. ขนาดของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-499 คน

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

6. วุฒิทางการศึกษาของผู้บริหาร มี 2 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

7. ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ระยะเวลาที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

7.1 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมาก หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน มากกว่าค่าเฉลี่ยซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7 ปี

7.2 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนน้อย หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน น้อยกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย ซึ่งได้จากการหาค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7 ปี

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University